

TÁBORSKÝ SYMFONICKÝ ORCHESTR BOLECH

VÍTĚZSLAV NOVÁK: HUDEBNÍ DĚDICTVÍ A INSPIRACE

Kulturní dům v Kamenici nad Lipou | 23.11.2024 od 19.00

Program:

- Písňový cyklus Pohádka srdce: **Vojtěch Pelka** (kontratenor), **Barbora Brabcová** (klavír)
- Klavírní cyklus Vzpomínky (č. 1 Triste, č. 2 Inquieto, č. 3 Amoroso) a skladba Moře z cyklu „Pan“: **Barbora Brabcová** (klavír)

--- přestávka ---

Balady na slova lidové poezie moravské:

- op. 19, č. 1 - Ranoša
- op. 19, č. 2 - Zakletá dcera
- op. 23, č. 1 - Nešťasná vojna
- op. 23, č. 2 - Vražedný milý

Pěvecký sbor Domino + přátelé

Táborský symfonický orchestr Bolech

Diriguje: **Josef Čechtický**

Slovácká suite (op. 32, No. 79):

Části: V kostele, Mezi dětmi, Zamilování, U muziky

Táborský symfonický orchestr Bolech

Diriguje: **Jiří Sycha**

Průvodní slovo: Jana Hubka Vanýsková

Text o skladbách v tištěném programu: PhDr. Ludmila Peřinová, Ph.D. –
Ústav pro propagaci díla a odkazu Vítězslava Nováka v Kamenici nad Lipou

Táborský symfonický orchestr Bolech je dobrovolné sdružení hudebníků nejrůznějšího povolání a stáří, vesměs amatérů (v tom nejlepší slova smyslu), kde ale hrají i profesionálové, většinou učitelé uměleckých škol z Tábora a okolí. Slůvko Bolech v názvu orchestru představuje příjmení významného dirigenta a spoluzakladatele orchestru pana Františka Bolecha. Orchester existuje již téměř 150 let a od svého vzniku roku 1877 prakticky nepřetržitě hraje. Je naším velkým cílem a současně ctí v této tradici pokračovat. Momentálně máme přes 60 hráčů, z nichž je téměř polovina mladých hudebníků do 30 let – absolventů ZUŠ, studentů či absolventů hudebních konzervatoří, kterým se snažíme vštěpit hrdost a úctu k tradici orchestru. V repertoáru je široká škála skladeb, barokní hudbou počínaje a skladbami současných autorů konče, nechybí ani árie či přehry oper, operet a muzikálů, anebo filmová hudba. Též nabízíme hudbu nejlepších českých skladatelů: např. Antonína Dvořáka, Bedřicha Smetany, Vítězslava Nováka nebo táborského rodáka Oskara Nedbala.

Pěvecký sbor **Domino Tábor** sdružuje nadšené zpěvačky a zpěváky pod uměleckým vedením sbormistra Josefa Čechtického. Repertoár je velmi široký – od hudby nejstarších období až po současné autory, od hlubokých duchovních skladeb přes lidové písně až k populárním hitům a jazzovým kompozicím. Sbor je již dvaatřicátým rokem stabilní součástí bohaté kulturní scény svého města. Na jaře loňského roku si sbor odvezl Zlaté pásmo z celostátní soutěže pěveckých sborů CHORALIA. Svůj temperament a radost ze společného zpívání tak sbor předává posluchačům na téměř dvacítce vystoupení každý rok. Domino se často zapojuje do spolupráce s Táborským symfonickým orchestrem Bolech.

Barbora Brabcová – klavír

Barbora Brabcová má k dílu Vítězslava Nováka i městu Kamenici nad Lipou mimořádný vztah. Skladatelovo dílo ji provází od počátku jejího studia na Konzervatoři České Budějovice, kterou absolvovala v roce 2015 ve třídě Magdy Štajnochrové. Vícekrát se zúčastnila Mezinárodní Novákovy klavírní soutěže, která je každoročně pořádána ve skladatelově rodišti. Během konzervatorních a vysokoškolských studií na této soutěži pětkrát zvítězila a několikrát obdržela zvláštní cenu za interpretaci Novákovy klavírní tvorby.

V roce 2022 dokončila svá studia na pražské HAMU ve třídě prof. Ivana Klánského a Heleny Weiser. Stala se laureátkou významných mezinárodních soutěží (např. Competition of Young Artists ve Vídni, Carlos and Sofia Competition v Barceloně aj.). Barbora Brabcová se věnuje nejen koncertní praxi sólové, ale i práci pedagogické. Vyučuje na ZUŠ Sezimovo Ústí, na Pražské konzervatoři a HAMU působí jako pedagožka – korepetitorka.

Vojtěch Pelka – kontratenor

Vojtěch Pelka je výrazným talentem současné mladé generace ve vzácném kontratenorovém oboru. Ačkoli svoji operní kariéru započal v sezóně 2019/20, nastudoval již řadu rolí, např. Nerona v Monteverdiho Korunovaci Poppey, Cherubína v Mozartově Figarově svatbě a jiné. Spolupracuje se soubory staré hudby (např. Musica Florea), věnuje se i hudbě soudobé (např. kontratenorová úloha v díle Odysseus Michaela Kocába). Jeho široký interpretační záběr zahrnuje i písňovou tvorbu.

Vojtěch Pelka je absolventem Konzervatoře Jana Deyla v Praze, kde studoval pod vedením Barbory Klovové Velehradské, u níž se nadále pěvecky vzdělává. S úspěchem se zúčastnil řady pěveckých soutěží, např. Cesti Competition 2024 v Innsbrucku, kde získal zvláštní Audience Award. Publiku se představil kromě Česka též na Slovensku, v Polsku, Německu, Rakousku a Číně.

Vítězslav Novák se narodil v Kamenici nad Lipou 5. prosince 1870. Na Konzervatoři v Praze vystudoval skladbu a hru na klavír. Vedle Josefa Suka a Oskara Nedbala patří k nejvýznamnějším představitelům kompoziční třídy Antonína Dvořáka. Již na přelomu 19. a 20. století se etabloval v pražském hudebním světě. Od roku 1909 až do 40. let působil na mistrovské škole konzervatoře jako vyhledávaný profesor kompozice. Za dobu Novákovy kariéry bylo jeho obšáhlé dílo s respektem přijímáno nejen v Čechách, ale i v řadě dalších zemí. V druhé půli 20. století bylo Novákovo dílo částečně zastíněno, a to zejména stoupající hvězdou Leoše Janáčka – autora, který stejně jako Novák bohatě čerpal z moravského folklóru. V současné době je Novákova tvorba na českých i evropských pódiiích hrána stále častěji. Svůj podíl přináší v této věci i *Ústav pro propagaci díla a odkazu V. Nováka*, který v Kamenici nad Lipou působí od roku 2017. Zejména v klavírním oboru přináší své plody *Mezinárodní Novákova klavírní soutěž*, která je zde od roku 2010 každoročně realizována, čímž přispívá k podpoře skladatelova díla mezi mladými pianisty a pedagogy.

Významné místo v Novákově tvorbě zaujímá dílo orchestrální, sborové, klavírní a písňové. Program dnešního koncertu zahrnuje reprezentativní skladby právě těchto oborů. K zásadnímu impulsu v kompozičním vývoji autora došlo v roce 1896, kdy se Novák poprvé setkal s živým moravským folklórem. Nastala zhruba desetiletá etapa, v níž je Novákova kompoziční technika doslova přesyčena folklórními idiomy těchto oblastí. V kontextu dobové pozdní romantiky, příklonu k polyfonní faktuře a často i k impresionistické barevnosti se jedná o zcela ojedinělou stylovou syntézu. Právě tato originalita vynesla Nováka na piedestal úspěchu. Posluchačsky nejúspěšnějšími jsou právě skladby tohoto tzv. moravského období (1896-1906). Právě z nich je sestaveno gró dnešního koncertu, zejména druhá část.

První polovinu večera tvoří přední skladby z komorního oboru. Novák je autorem 15 písňových cyklů na texty renomovaných básníků, případně lidové slovesnosti. **Pohádka srdce op. 8** je vůbec prvním vydaným titulem, který tuto dlouhou řadu písňových opusů otevírá. Pochází z podzimu 1896 a je věnován „Slečně Josefíně Javůrkové“ – studentce zpěvu na vídeňské akademii, s níž se Novák setkal na svých cestách Moravou v létě téhož roku. Zamíloval se a jako typicky subjektivistický autor komponující vždy pod silnými emočními vzněty, napsal tento poetický, milostný, lehce melancholický cyklus. První (Píseň melancholická), druhá (Zda není snem) a čtvrtá píseň (Podzimní nálada) jsou složeny na básně Josefa Vrbaty, centrální Večer na známý text Jaroslava Vrchlického a závěrečná pátá skladba (Až přejde den) na slova Josefa Václava Sládka.

Vzpomínky op. 6 jsou rovněž prvním vydaným klavírním cyklem, zkomponovaným na podzim 1894. Na přímluvu A. Dvořáka byl v roce 1896 vydán u prestižního Simrocka v Berlíně, což Novákovi zásadně pomohlo v nastartování kariéry vydávaného skladatele. K romanticky kontrastním třem částem (Triste, Inquieto, Amoroso) původně patřila ještě čtvrtá Bacchanale, avšak tu autor později v sebekritickém záchvatu zničil. Vzpomínky patří k posluchačsky i interpretačně nejděčnějším Novákovým klavírním opusům z celkového počtu 17 významných titulů.

Vrcholným dílem v klavírním oboru je pak monumentální, téměř hodinový cyklus **Pan – Báseň v tónech o pěti větvích op. 43** z roku 1910, v němž Novák vyjádřil svoji panteistickou životní filozofii. Jedná se o velmi zřídka hrané dílo pro svou extrémní pianistickou náročnost. Snad nejobtížnější je právě Moře, které stojí uprostřed mezi prvními dvěma (Prolog, Hory) a posledními dvěma (Les, Žena) částmi. Svou hloubkou je působivé i proto, že v něm autor vyjádřil svůj vlastní prožitek na hranici života a smrti, když se topil v Severním moři.

Druhá polovina programu je věnována dílům, která zásadní, převažující měrou čerpají z moravského folklóru a patří ke klenotům tzv. moravského období, tj. desetiletí 1896–1906. První Dvě balady na slova lidové poezie moravské pro smíšený sbor s průvodem čtyřručního klavíru **Ranoša a Zakletá dcera op. 19** vznikly na jaře 1898. V následujících měsících Novák klavírní part orchestroval, což bylo pro něho typické a týkalo se mnoha dalších skladeb. Jako pozdní romantik s citem pro zvukovou barevnost si liboval v instrumentálním koloritu orchestru, který oproti klavíru nabízí kouzla nejrůznějších nástrojových kombinací. V roce 1900 Novák zkomponoval další dvě balady **Vražedný milý a Neš-časná vojna op. 23**. Oba opusy baladického charakteru reprezentují Nováka jako přemýšlivého tvůrce, jdoucího po psychologii textové předlohy.

Závěrečným dílem dnešního koncertu je **Slovácká suita op. 32** (resp. čtyři věty z ní), která byla původně napsána rovněž pro klavír roku 1903. Odráží atmosféru nedělního dne na Slovácku, jehož průběh je vymezen názvy jednotlivých pěti vět: 1. V kostele (obraz ranní evangelické bohoslužby), 2. Mezi dětmi (hravé intermezzo), 3. Zamilovaní (s názvukem písně Voděnka studená jako led; Novák si liboval v citacích), 4. U muziky (taneční večer), 5. V noci, která z celé suity vykazuje nejvíce impresionistických půvabů. Koncert orchestru Bolech však končí bujarou čtvrtou částí, v níž slyšíme ohlasy hudecké kapely a vidíme víření lidových tanečníků – snad podobně, jako kdysi Vítězslav Novák, který se v mládí při svých četných moravských toulkách podobných večerů (protáhnuvších se mnohdy až do svítání) velmi rád účastnil.

Táborský symfonický orchestr Bolech děkuje všem svým partnerům a podporovatelům, bez kterých by to opravdu nešlo:

Město Tábor

Divadlo Oskara Nedbala

Obec Roudná

SIMOPT, s.r.o. Tábor
Vývoj software

CYKLOTÁBOR s.r.o.

Jan a Markéta
Kamírovi z Pacova

Jednota, obchodní
družstvo Tábor

BZUCO s.r.o. Tábor
Vstupenkové systémy

eclair design s.r.o.
Tábor
Tvorba www stránek

Teodor Buzu
Akademický malíř

Dana Vořtová
Grafika a design

Technické zajištění
kulturních akcí

Repro&Grafie Tábor
Tisk vždy, jak ho
potřebujete

IIS Tábor s.r.o.
Ekonomický informační
systém

Nejrychlejší zprávy z
regionů

JUDr. Jan Vobr
advokát

Michal Moravec
fotograf

